

Handläggare
Annika Risel
Telefon: 08-50833607

Till
Utbildningsnämnden
2018-10-25

Förändra hur Stockholms stad arbetar med särskilt stöd

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2018/722

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Lee Orberon
Grundskoledirektör

Sammanfattning

Lotta Edholm och Jan Jönsson (båda L) har väckt en motion i kommunfullmäktige om att förändra hur Stockholms stad arbetar med särskilt stöd. Motionen har skickats på remiss till utbildningsnämnden. Skribenterna föreslår att Stockholms stad ska starta fler kommunala resursgrupper (CSI-grupper) med målet att förbättra skolans kvalitet för de elever som inte når sin kunskapspotential i Stockholms kommunala skolor idag.

Förvaltningen refererar till utbildningsnämndens beslut i juni 2018 om en strategi för utveckling av arbetet med elever i behov av särskilt stöd i Stockholms kommunala grundskolor. Strategin har tagits fram utifrån nämndens uppdrag till förvaltningen om att utarbeta en samlad och långsiktig strategi för utveckling av stadens verksamhet gällande kommunövergripande SU-grupper, särskilda undervisningsgrupper, idag benämnda CSI (Centrala grupper med särskilda inriktningar). Målet har varit att ta fram en strategi för förvaltningens arbete med elever i behov av särskilt stöd och att säkerställa att elever får det stöd de har rätt till enligt skollagen.

Bakgrund/Ärendet

Lotta Edholm och Jan Jönsson (båda L) har väckt en motion i kommunfullmäktige om att förändra hur Stockholms stad arbetar med särskilt stöd. Motionen har skickats på remiss till utbildningsnämnden. Skribenterna föreslår att Stockholms stad ska starta fler kommunala resursgrupper (CSI-grupper) med målet att förbättra skolans kvalitet för de elever som inte når sin kunskapspotential i Stockholms kommunala skolor idag. De menar att det i många fall går att anpassa lärmiljön så att även elever med behov av särskilt stöd kan få det stödet i helklass. Men i en del fall har konsekvensen istället blivit att eleven inte fått tillgång till en undervisning som fungerar och gått miste om både kunskapsutveckling och fått uppleva ett stort lidande i att misslyckas i skolan. Enligt skribenternas uppskattningar behöver de kommunala resursgrupperna (CSI-grupperna) mer än tredubblas till att börja med, till cirka 50 grupper.

I motionen hänvisas till att en del av dessa barn kan bli så kallade "hemmasittare", det vill säga elever som i praktiken inte går i skolan och att det under den förra mandatperioden gjordes en undersökning som visade att drygt 200 barn i Stockholm då klassades som hemmasittare. Sedan dess har undersökningen inte upprepats. Motionärerna anför att vi därför inte vet med säkerhet hur många elever, som omfattas av skolplikt och som Stockholms stad har ansvar för, som i realiteten inte går i skolan alls idag.

Mot bakgrund av vad som anförs i motionen föreslår skribenterna att kommunfullmäktige beslutar att ge utbildningsnämnden i uppdrag att utöka stadens CSI-grupper enligt ovan.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskoleavdelningen i samverkan med gymnasieavdelningen, avdelningen för utveckling och samordning, avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa samt avdelningen för ekonomi och styrning. Utbildningsnämndens råd för funktionshinderfrågor har beretts tillfälle att yttra sig i ärendet och hänvisar till förvaltningens svar.

Förvaltningens synpunkter

Utbildningsnämnden beslutade i juni 2018 om en strategi för utveckling av arbetet med elever i behov av särskilt stöd i Stockholms kommunala grundskolor. Strategin har tagits fram utifrån nämndens uppdrag till förvaltningen om att utarbeta en samlad och långsiktig strategi för utveckling av stadens verksamhet gällande kommunövergripande SU-grupper, särskilda

undervisningsgrupper, idag benämnda CSI (Centrala grupper med särskilda inriktningar).

Målet har varit att ta fram en strategi för förvaltningens arbete med elever i behov av särskilt stöd och att säkerställa att elever får det stöd de har rätt till enligt skollagen. I den kartläggningsprocess som utförts har det blivit tydligt att det behövs utveckling av centrala insatser för att säkerställa att samtliga skolor har kompetens att sätta in adekvata åtgärder och anpassa undervisningen utifrån enskilda elevers förutsättningar och behov.

Strategin utgår från förvaltningens befintliga stödstrukturer och förvaltningens redan påbörjade utvecklingsarbete av elevhälsa/elever i behov av särskilt stöd. Förvaltningen har sedan tidigare som prioriterat område att utveckla det lokala elevhälsoarbetet, med fokus på det hälsofrämjande och förebyggande perspektivet. Att arbeta i ett inkluderande perspektiv innebär inte att alla elever ska få likadan undervisning utan att undervisningen och lärmiljön ska tillgängliggöras så att alla elever kan lära och utvecklas utifrån sina förutsättningar. De vägval som förvaltningen gör i denna strategi handlar om strategiska åtgärder för att utveckla lärmiljöer/undervisningskvalitet inom skolans samtliga verksamheter, med ett särskilt fokus på elever i behov av särskilt stöd, genom kompetensutveckling, centrala stödinsatser och ett mer utvecklat systematiskt kvalitetsarbete.

I strategin har också gemensamma utgångspunkter för arbetet formulerats. Elever ska i första hand gå i sin ordinarie klass och vid behov där ges stöd i form av extra anpassningar och särskilt stöd men ibland behövs det särskilda undervisningsgrupper för elever med stort stödbehov. Det handlar då om att eleven har ett stort behov av specifik lärarkompetens, undervisning i mindre grupp och mer lärarstöd. Särskilda undervisningsgrupper kan organiseras på den egna skolan, i lokal samverkan mellan skolor och kommunövergripande. Det fastslås i strategin att de redan etablerade kommunala särskilda grupperna (CSI) kvarstår. Alla elever som bedöms ha behov av en placering i en kommunövergripande särskild undervisningsgrupp ska erbjudas detta. En utvidgning gällande både kapacitet och geografisk spridning genomförs. Den specifika omfattningen av och hur denna utvidgning ska genomföras utgör ett pågående arbete inom förvaltningen.

Förvaltningen kan konstatera att hittills i år har cirka 25 elever bedömts ha behov men inte fått plats. Det är de elever som bedöms

ha ett omfattande behov av särskilt stöd som skulle kunna ges inom CSI men hittills inte kunnat erbjudas plats.

Vad gäller så kallade ”hemmasittare” redogör förvaltningen i svar på skrivelse på nämndens sammanträde i september 2018, för såväl aktuell statistik som det arbete som pågår kring uppföljning och åtgärder för hantering av elevers frånvaro (dnr 1.1.3-5046/2018). I svaret framför förvaltningen bland annat att begreppet ”hemmasittare” inte förekommer i skolförfattningarna. I förarbeten till skollagen förekommer begreppet ”problematiserad frånvaro”. Det finns emellertid ingen allmän vedertagen definition av problematiserad frånvaro, vilket medför att frånvaro hanteras på olika sätt av olika skolor, huvudmän och kommuner.

I Stockholm stad finns riktlinjer för stadens grundskolor i form av en handlingsplan för hantering av elever med upprepad eller längre frånvaro samt en åtgärdstrappa med en stegring av insatser vid upprepad frånvaro. Hög frånvaro definieras i riktlinjerna som elever med en frånvaro på 40 procent under en månad eller 20 procent under två sammanhängande månader. Omfattande oanmäld (ogiltig) frånvaro ska anmälas till huvudmannen för handläggning av om föreläggande vid vite ska aktualiseras. Även i övriga fall då en elev utan giltig orsak är frånvarande i betydande omfattning ska ärendet lyftas till central förvaltning. Det finns inte någon klar definition av vad frånvaro i ”betydande omfattning” innebär utan skolan behöver göra en individuell bedömning i varje enskilt fall. I bedömningen bör inte enbart den oanmälda (ogiltiga) frånvaron analyseras. Även anmäld (giltig) frånvaro i form av en sjukanmälan kan dölja en annan problematik.

Av tjänsteutlåtandet framkommer att enligt dagsfärsk statistik finns knappt 300 elever med en total frånvaro på över 50 procent. Frånvaron består av både anmäld och oanmäld frånvaro. Det är inte möjligt att utifrån dessa siffror fastställa om dessa elevärenden rör sig om problematiserad frånvaro då varje enskilt elevärende behöver analyseras särskilt liksom beskrivits ovan. Den analysen görs på respektive skola där också det aktiva arbetet med att få eleven tillbaka till skolgång pågår. Förvaltningen har återkommande uppföljningar kring dessa elever, både på individ- och övergripande nivå.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen. Beslutet föreslås bli justerat omedelbart med anledning av remissens svarstid.

Bilaga

Motion om att förändra hur Stockholms stad arbetar med särskilt stöd.